

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. rugsėjo 25 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Drigoto (kolegijos pirmininkas), Dalios Višinskienės (pranešėja) ir Virginijos Volskienės, sekretoriaujant Laisvidai Versekienei, dalyvaujant pareiškėjo Lietuvos liaudies partijos atstovei Nendrei Černiauskienei, atsakovo Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos atstovui Rokui Stabingiui, viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Lietuvos liaudies partijos skundą atsakovui Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai dėl įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

1. Pareiškėjas Lietuvos liaudies partija (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas įpareigoti atsakovą Lietuvos Respublikos vyriausiąją rinkimų komisiją (toliau – ir atsakovas, VRK) motyvuotai atsakyti į pareiškėjo 2020 m. rugsėjo 5 d. prašymą (toliau – ir Prašymas), atlikti Prašyme nurodytus veiksmus.
2. Pareiškėjas nurodo, kad atsakovui 2020 m. rugsėjo 9 d. pasirašytinai įteikė Prašymą, kuriame prašė atsakovo ištirti paslėptos rinkimų agitacijos faktą, Respublikos Prezidento ir Prezidento kanceliarijos dalyvavimą organizuojant šią rinkiminę agitaciją, Valdovų rūmų nemokamą suteikimą šiai rinkiminei agitacijai, teisiškai visa tai įvertinti, įpareigoti Memorandumą pasirašiusias 11 partijų susimokėti iš rinkiminės sąskaitos už šią rinkimų agitaciją Valdovų rūmams ir informaciją apie šį įvykį paskelbusioms žiniasklaidos priemonėms, taip pat pripažinti šias 11 partijų sudariusias rinkimų koaliciją ir ją įregistruoti 2020 metų Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose.
3. Pareiškėjas teigia, jog atsakymo iš atsakovo negavo, VRK neatlieka pareiškėjo prašytų veiksmų, netiria veiksmų, kurie akivaizdžiai pažeidžia Seimo rinkimuose dalyvaujančių kandidatų lygiateisiškumą, todėl pareiškėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTI) 17 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teikia šį skundą dėl atsakovo neveikimo.
4. Atsakovas Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija atsiliepime į skundą prašo jį atmesti.
5. Atsakovas nurodo, kad pareiškėjo Prašymą gavo elektroniniu paštu ir jį užregistravo 2020 m. rugsėjo 7 d. nes 2020 m. rugsėjo 5 d. buvo nedarbo diena (šeštadienis). 2020 m. rugsėjo 8 d. Prašymas buvo aptartas VRK posėdyje ir priskirtas vykdyti VRK Sekretoriato Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės skyriui (pateiktas VRK 2020 m. rugsėjo 8 d. posėdžio protokolas), kuris pradėjo Prašymo nagrinėjimo ir informacijos rinkimo procedūrą.

6. Atsakovas vadovaujasi Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 12¹ straipsnio 1 ir 2 dalimis, kuriose įtvirtinta, kad pranešimas, skundas ar prašymas dėl politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo pažeidimų Vyriausiajai rinkimų komisijai gali būti pateiktas raštu per trejus metus nuo galimų pažeidimų atsiradimo dienos. Vyriausioji rinkimų komisija pranešimą išnagrinėja ir sprendimą priima per 3 mėnesius nuo pranešimo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą pareiškėjas informuojamas per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Atsakovas nurodo, kad galutinis terminas išnagrinėti Prašymą ir VRK priimti sprendimą yra 2020 m. gruodžio 7 d.

7. Atsakovas nesutinka su pareiškėjo pozicija, kad VRK pažeidė Prašymo tyrimo terminus ir neveikė taip, kaip nurodo įstatymas. VRK yra paskyrusi už rašto vykdymą atsakingus asmenis, kurie yra pradėję tyrimo veiksmus, todėl nėra pagrindo VRK įpareigoti atsakyti į Prašymą nepasibaigus įstatyme nustatytiems rašto tyrimo terminams.

Teisėjų kolegija,

konstatuoja:

8. Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos veiksmų (neveikimo), pareiškėjo teigimu, netiriant jo Prašyme nurodyto rinkiminės agitacijos fakto bei aplinkybių dėl rinkiminės agitacijos finansavimo, nepripažįstant 11 partijų koalicijos ir jos neregistruojant 2020 metų Seimo rinkimuose bei nepateikiant pareiškėjui motyvuoto atsakymo į jo Prašymą.

9. ABTĮ 21 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinė instancija byloms pagal skundus dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo, išskyrus skundus, kurie priskirti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo kompetencijai. Savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka savo veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁶-351/2006; kt.). Prašant įpareigoti viešojo administravimo subjektą atlikti tam tikrus veiksmus, turi būti aiškiai nurodoma, kokie veiksmai turi būti atlikti, pateikiamas pagrindas, remiantis kuriuo reikalaujama atlikti atitinkamus veiksmus, įrodymai, pagrindžiantys aplinkybes, kad atitinkami veiksmai nebuvo atlikti ar juos atsisakyta atlikti (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸⁵⁸-111/2012; 2014 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴³⁸-1069/2014; kt.).

10. Byloje nustatyta, kad pareiškėjas kreipėsi į VRK su Prašymu, nurodydamas, jog 2020 m. rugsėjo 3 d. Valdovų rūmuose įvykusio Respublikos Prezidento ir 11 parlamentinių partijų (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų, Lietuvos socialdemokratų partijos, Liberalų sąjūdžio, „Laisvės ir teisingumo“, Lietuvos socialdemokratų darbo partijos, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos – krikščioniškų šeimų sąjungos, Darbo partijos, Laisvės partijos, Lietuvos žaliųjų partijos ir Krikščionių sąjungos) atstovų susitikimo metu buvo pasirašytas „Memorandumas dėl savivaldybių savarankiškumo“ (<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/partiju-lyderiai-ketina-pasirasyti-memoranduma-del-savivaldybiu-savarankiskumo-56-1371130>) (toliau – ir Memorandumas). Pareiškėjo vertinimu, Memorandumo pasirašymas, 11 partijų pakvietimas į Valdovų rūmus ir kitų 6 partijų, dalyvaujančių 2020 metų Seimo rinkimuose, nepakvietimas, reklamos apie tai pavišinimas vertintinas kaip 11 partijų – politinės kampanijos dalyvių – agitacija 2020 metų Seimo rinkimuose, įvykdyta valstybės vadovo iniciatyva ir Valdovų rūmuose. Pareiškėjas taip pat teigė, kad Respublikos Prezidento ir Prezidento kanceliarijos dalyvavimas organizuojant ir įgyvendinant šio Memorandumo pasirašymą, yra agitavimas rinkėjams balsuoti už Memorandumą pasirašiusias 11 partijų iš 17 2020 metų Seimo rinkimuose dalyvaujančių partijų. Pareiškėjas Prašyme VRK suformulavo reikalavimus ištirti šį atvirai įvykdytą paslėptos rinkimų agitacijos faktą, Prezidento ir Prezidento kanceliarijos dalyvavimą organizuojant šią

rinkiminę agitaciją, Valdovų rūmų nemokamą suteikimą šiai rinkiminei agitacijai, teisiškai visa tai įvertinti, Memorandumą pasirašiusias 11 partijų įpareigoti susimokėti iš rinkiminės sąskaitos už šią rinkimų agitaciją Valdovų rūmams ir informaciją apie šį įvykį paskelbusiems žiniasklaidos priemonėms, taip pat pripažinti šias 11 partijų sudarius rinkimų koaliciją ir ją įregistruoti 2020 metų Seimo rinkimuose.

11. Teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo paduoto skundo teismui turinį, Prašyme išdėstytas aplinkybes ir suformuluotus reikalavimus, nurodo, kad pareiškėjo skunde išdėstytos aplinkybės, susijusios su VRK neveikimu (vilkinimu atlikti veiksmus), gavus pareiškėjo Prašymą, atsakymo į Prašymą pareiškėjui nepateikimu, vertinamos, vadovaujantis specialiuju įstatymu (Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo, Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo) normomis, reglamentuojančiomis Seimo rinkimų procedūrą, politinių kampanijų finansavimo tvarką ir finansavimo kontrolę, VRK teisine padėti, uždavinius, įgaliojimus, darbo organizavimo tvarką.

12. Pasisakydama dėl pareiškėjo reikalavimo įpareigoti VRK ištirti Prašyme nurodytą rinkiminę agitacijos faktą bei įpareigoti Memorandumą pasirašiusias 11 partijų susimokėti iš rinkiminės sąskaitos už šią agitaciją Valdovų rūmams ir informaciją apie šį įvykį paskelbusiems žiniasklaidos priemonėms, teisėjų kolegija pažymi, jog nagrinėjamu aspektu yra svarbus VRK kompetencijos teisinis reglamentavimas. VRK uždaviniai ir įgaliojimai yra įtvirtinti Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnyje. Vadovaujantis Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktu VRK keliamas uždavinys – užtikrinti, kad rinkimai ir referendumai vyktų remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir įstatymuose įtvirtintais demokratinių rinkimų principais. Įgyvendindama šio straipsnio 1 dalyje nurodytus uždavinius, VRK įstatymų nustatyta tvarka sprendžia visus ginčus dėl rinkimų ir referendumo agitacijos (Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 str. 2 d. 8 p.), taip pat nagrinėja asmenų pranešimus, skundus ir prašymus dėl politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo pažeidimų (Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 str. 2 d. 20 p.).

13. Seimo rinkimų įstatymo 50 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio. Rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų (Seimo rinkimų įstatymo 50 str. 2 d.). Seimo rinkimų įstatymo 51 straipsnis reglamentuoja rinkimų agitacijos sąlygas ir tvarką, o šio straipsnio 13 dalis įtvirtina, jog visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu.

14. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – ir PKFFKĮ) 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo tikslais politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėseną vykdoma per rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapą. Politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėseną vykdo Vyriausioji rinkimų komisija (PKFFKĮ 22 str. 2 d.). Politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėsenos tvarką ir metodus nustato Vyriausioji rinkimų komisija (PKFFKĮ 22 str. 3 d.). To paties įstatymo 2 straipsnio 15 dalimi politinių kampanijų finansavimo ir politinės reklamos stebėseną apibrėžiama kaip duomenų apie politinių kampanijų ir jų dalyvių finansavimą, rinkimų (referendumo) agitacijos ir politinės reklamos finansavimą ir skleidimą politinių kampanijų laikotarpiu ir tarp politinių kampanijų rinkimas, kaupimas, analizė ir vertinimas šio įstatymo nustatytais tikslais. PKFFKĮ 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas šio įstatymo tikslas – užtikrinti politinių kampanijų demokratiškumą, politinių kampanijų finansavimo teisėtumą, skaidrumą ir viešumą, reglamentuoti politinių kampanijų finansavimo tvarką ir finansavimo kontrolę.

15. PKFFKĮ įstatymo 22 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų analizė leidžia spręsti, kad Vyriausioji rinkimų komisija, siekdama užtikrinti politinių kampanijų demokratiškumą, turi įgaliojimus rinkti, kaupti, analizuoti ir vertinti duomenis apie rinkimų (referendumo) agitacijos ir

politinės reklamos skleidimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. R⁸²²-22/2012).

16. Teisėjų kolegija, įvertinusi ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, atsižvelgusi į pareiškėjo Prašymo VRK bei skundo teismui turinį, prieina prie išvados, kad pareiškėjo reiškiamas savarankiškas reikalavimas įpareigoti VRK ištirti Prašyme nurodytą rinkiminės agitacijos faktą bei įpareigoti Memorandumą pasirašiusias 11 partijų susimokėti iš rinkiminės sąskaitos už šią agitaciją Valdovų rūmams ir informaciją apie šį įvykį paskelbusiems žiniasklaidos priemonėms, atitinka įstatymų leidėjo VRK suteiktą kompetenciją (VRK turi įgaliojimus rinkti, kaupti, analizuoti ir vertinti duomenis apie rinkimų (referendumo) agitacijos ir politinės reklamos skleidimą, įskaitant įgaliojimus nustatyti Seimo rinkimų įstatymo ar PKFFKĮ nuostatų pažeidimą).

17. Akcentuotina, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Vyriausioji rinkimų komisija pranešimą išnagrinėja ir sprendimą priima per 3 mėnesius nuo pranešimo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą pareiškėjas informuojamas per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

18. Vyriausiosios rinkimų komisijos 11 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai ir balsavimai yra vieši. Visuomenei apie Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį paskelbiama pastate, kuriame yra jos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje ir interneto svetainėje. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai tiesiogiai transliuojami Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje. Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka (Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 11 str. 9 d.).

19. Byloje nustatyta, kad VRK pareiškėjo Prašymą (reg. Nr. 1-3029) nagrinėjo 2020 m. rugsėjo 8 d. vykusiame posėdyje. Pareiškėjo Prašymo dalis, susijusi su agitacijos faktu ir finansavimo pažeidimu, nebuvo atmeta, o iš atsakovo atsiliepime į skundą ir paaiškinimų teismo posėdyje nustatyta, kad Prašymo dalies nagrinėjimas minėtu aspektu yra perduotas VRK Sekretoriato Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės skyriui, sprendimas nepriimtas, nes dar nepasibaigęs įstatymų leidėjo nustatytas terminas sprendimui priimti.

20. Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kad pareiškėjo Prašymo nagrinėjimas yra perduotas VRK Sekretoriato Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės skyriui, atsižvelgusi į tai, kad pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo terminas dar nėra suejęs, daro išvadą, jog nagrinėjamu atveju nėra pagrindo konstatuoti neteisėtų atsakovo veiksmų (neveikimo), vilkinimo atlikti veiksmus. Akcentuotina, kad pareiškėjas skunde nėra nurodęs jokių teisiškai pagrįstų aplinkybių, dėl kurių neturėtų būti taikoma Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalies nuostata.

21. Dėl pareiškėjo skundo argumentų, susijusių su Prašymo reikalavimu pripažinti 11 partijų sudarius rinkimų koaliciją ir ją įregistruoti 2020 metų Seimo rinkimuose, pažymėtina, jog pagal Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo 14 straipsnį ir Seimo rinkimų įstatymo 43 straipsnį politinės partijos turi teisę sudaryti politinių partijų koalicijas, sąjungas. Seimo rinkimų įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad iki rinkimų likus ne mažiau kaip 35 dienoms kelios partijos gali sujungti savo kandidatų sąrašus. Tam jos privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo, nurodydamos koalicijos pavadinimą. Taip pat pateikiamas jungtinis sąrašas, kuriame kandidatai surašyti iš naujai sudarytos eilės, ir dokumentas, patvirtinantis, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas sujungti kandidatų sąrašus. Jungtiniame sąrašė gali būti tik asmenys, įrašyti jungiamuose sąrašuose. Koalicijos pavadinime turi būti žodis „koalicija“ ir jame negali būti nuorodų į partijų, nesudarančių šios koalicijos, pavadinimus. Jungtinis sąrašas laikomas vienu sąrašu. Ta pati partija negali dalyvauti daugiau kaip vienoje koalicijoje.

22. Iš Prašymo turinio matyti, kad Lietuvos liaudies partija nėra viena iš 11 partijų, kurios dalyvavo pasirašant Memorandumą, taip pat Lietuvos liaudies partija nėra pateikusi atsakovui pareiškimo pagal Seimo rinkimų įstatymo 43 straipsnio nuostatas, todėl darytina išvada, kad Prašymo dalis, susijusi su 11 partijų pripažinimu koalicija ir jos įregistravimu 2020 metų Seimo rinkimuose, atsakovui pateikta netinkamo subjekto ir atsakovas neturi jokio teisinio pagrindo nagrinėti tokio pobūdžio prašymo (įstatymų leidėjas nesuteikia atsakovui įgaliojimų savo iniciatyva ar pagal kitų partijų, kurios nedalyvauja koalicijos sudaryme, pripažinti partijas sudariusiomis koalicija). Atsakovas byloje nepateikė įrodymų, kad nagrinėjo minėtą pareiškėjo Prašymo dalį, tačiau akivaizdu,

kad atsakovas ir negali nagrinėti šios Prašymo dalies, taip pat ir negali būti įpareigotas atlikti pareiškėjo Prašyme nurodytus veiksmus, todėl pareiškėjo skunde suformuluotas reikalavimas įpareigoti atsakovą atlikti tokius veiksmus negali būti tenkinamas.

23. Apibendrinama nustatytas šios bylos faktines ir teises aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad dėl skunde nurodytų aplinkybių (skundo pagrindas) nėra faktinio ir teisinio pagrindo tenkinti skundo reikalavimus, todėl skundas atmetamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 88 straipsnio 1 punktu ir 126 straipsnio 1 dalimi, teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo Lietuvos liaudies partijos skundą atmesti.
Sprendimas neskundžiamas.

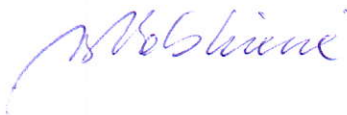
Teisėjai

Artūras Drigotas

Dalia Višinskienė

Virginija Volskienė